

estetskom i stilističkom vrijednosti. Nastavnicima, asistentima i studentima znatno olakšava održavanje nastave nudeći širok spektar mogućih analiza, te brojne preslike teško dostupnih originala. S osobitim se dignitetom autor odnosi prema postojećoj literaturi donoseći relevantne ulomke i korektno upućujući na nju cjelovitim bibliografskim podacima. Stoga kompleksno čitanje i stjecanje znanja o staroslavenskim/starohrvatskim tekstovima, jeziku i pismima ne prestaje među koricama ove knjige, ali je ona temelj i vodič u

otkrivanje potpuno novoga staroga svijeta slavenske pismenosti. Sve pohvale Matici hrvatskoj što je izdala modernu, vizualno atraktivnu i grafički zahtjevnu knjigu i time konačno prekinula gotovo usađenu predodžbu o hladnim, odbojnim i monotonim udžbenicima. U iščekivanju predgovorom najavljenoga staroslavensko-hrvatskoga rječnika, zahvaljujem se Profesoru i čestitam mu, znatiželjnicima preporučujem, a studentima, u dogovoru s voditeljem kolegija, propisujem *Slovo iskona*.

Sanja Zubčić

NOVI DIJALEKATNI HRVATSKI RJEČNIK

Milan Moguš, SENJSKI RJEČNIK

HAZU, Matica hrvatska, Zagreb-Senj, 2002.

Akademik Milan Moguš poznat je stručnoj i široj javnosti i kao vrstan leksikograf. Uz, primjerice, *Hrvatsko-srpsko-engleski rječnik* te *Hrvatsko-srpsko-francuski rječnik*, dvojezične rječnike objavljene u suradnji s drugim autorima, hrvatsku su recentniju leksikografiju obogatila dva autorova jednojezična rječnika: *Hrvatski čestotni rječnik*, treći čestotni rječnik u nas, te *Rječnik Marulićeve Judite* koji je podrobnošću i točnošću opisa jedinica istoimenoga korpusa zavrijedio dodijeljenu mu nagradu *Judita*.

Autor i voditelj opsežnoga i izuzetno zahtjevnoga projekta *Čakavski rječnik*, Milan Moguš bio je najpoznatiji i kao ponajbolji hrvatski dijalektolog i utemeljitelj danas vodećih teorija u čakavologiji izraditi potpuniji leksikografski doraden čakavski rječnik koji nedostaje u hrvatskoj leksikografiji.

Znano je, naime, da su neki od opsežnijih rječnika još u obradi. Za razliku od čakavskih punktova, pojedini su štokavski punktovi dobili takve leksikografski doradene dijalekatske rječnike, premda nisu istojezični, primjerice rječnik moliškohrvatskoga

govora Aqvavive s oko pet tisuća natuknica autori kojega su Walter Breu i Giovanni Piccoli, a suradnica Snježana Marčec i rječnik govora Montemitra Agostine Piccoli i Antonija Sammartina te suradnika Snježane Marčec i Mire Menac-Mihalić s preko pet tisuća natuknica. Kajkavsko narječje ponajbolje prezentiraju *Rječnik govora Gole* autora Večenaja i Lončarića s oko dvanaest tisuća riječi i nedavno tiskan *Rječnik kajkavskoga varaždinskoga govora* Tomislava Lipljina, na kojem je radio cijeli tim jezikoslovaca, s preko trideset tri. tisuće natuknica.

Uz ranije objavljene rječnike čakavskih mjesnih idioma, među kojima su prestižni svakako *Rječnik govora otoka Vrgade* Blaža Jurišića, kasniji Finkin rječnik govora mjesta Sali, izašao u raspravi o dugootočkim čakavskim govorima, ili rječnike širega područja, kao što je *Čakavisches-deutsches Lexicon* Šimunovića i Olescha, koncem 20. st. čakavsko je narječje predstavljeno većim brojem leksikografskih izdanja. Prema podacima što ih u jednome od prikaza takvih radova donosi Sanja Vulić među ukupno dvadesetak djela manje je zastupljena građa govora ekavskoga dijalekta, a više govora ikavsko-ekavskoga dijalekta, ili južnoga ikavskoga dijalekta. Houtzagersov rječnik govora Orleca, primjerice, ili rječnik govora Orbanića Janneke Kalsbeek, oba s oko pet tisuća natuknica, rječnik Hrvatskoga Groba Sanje Vulić i Bernardine Petrović s preko tisuću riječi, leksikografski su doradani, ali popratni rječnici uz dijalektološke rasprave. Objavljeni samostalni rječnici uglavnom

su popisi riječi, bez obrade ili leksikografski nepotpuno obrađeni.

Zbog tih je razloga *Senjski rječnik*, najnovije leksikografsko djelo akademika Milana Moguša, stvarano tijekom posljednjih četrdesetak godina, samo manjim dijelom do 1966., kada je kao aneksni rječnik objavljen uz raspravu o senjskome govoru unutar autorove doktorske disertacije, dočekan s izrazitom znanstveničkom radoznalošću hrvatskih jezikoslovaca, posebice dijalektologa. Uz autorovo ime, podatci da je ovaj rječnik, izašao u izdanju HAZU i Matice hrvatske Senj, uredio akademik Josip Vončina, a recenzirale prof. dr. sc. Iva Lukežić i prof. dr. sc. Mira Menac-Mihalić, s pravom ga kvalificiraju kao rječnik koji bi trebao predstavljati početak intenzivnijega rada na leksički potpuno obrađenim samostalnim rječnicima govora čakavskoga narječja.

Metodologija izradbe *Senjskoga rječnika*: oblika strukture riječi, mikrostrukture dijelova riječi, odabira gramatičkih odrednica, semantičke analize, egzemplifikacije, sistema upućivanja jedne riječi na varijante i sinonime i dr. autor je izložio već u *Nacrtu pristupa obradbi Čakavskoga rječnika u Hrvatskome dijalektološkom zborniku*.

Senjski rječnik broji šest tisuća natuknica, peterostruko više nego rječnik u *Senjskome zborniku*, ali kao niti jedan zabilježeni korpus organskoga idioma nije potpuni popis leksema senjskoga mjesnoga govora. On je ponajprije jednojezični rječnik jer glava članka i tijelo članka pripadaju različitim razinama istoga jezika: čakavskomu

mjesnom govoru i standardnomu jeziku, a time istodobno i dijalekatni rječnik. Dva su tipa tumačenja čakavske natuknice zastupljena u ovome rječniku: standardni ekvivalent, primjerice **cěsta** ž cesta, ili definicija, primjerice **br̃ik** *m* brod s dva jarbola. Stoga je *Senjski rječnik* neminovno diferencijalan, ali ne u potpunosti jer donosi i natuknice oblikom i sadržajem identične u senjskome govoru i u standardnome jeziku, primjerice **br̃at**, **r̃iba**, **br̃od**. No, autor se u rječniku koji je pred nama ipak nije odlučio provesti zamisao iz *Nacrta* da bi "u slučaju totalne podudarnosti čakavske natuknice s književnim moglo izostati ponavljanje istoga oblika u tijelu članka", čime bi se jasno upozorilo da je riječ "o istom obliku i istom sadržaju istoga jezika", već namjesto oznake (i. z.), koja bi u tome slučaju odgovarala, ponavlja isti oblik.

Senjski rječnik je rječnik suvremenoga govora, pa i onoga, danas već pasivnoga sloja, koji time nije manje njegovom sastavnicom. Uključeni su i leksemi sasvim niske frekvencije i oni koji nisu više dijelom standardnoga jezika ili su utrnuta njihova posebna značenja. Autor je uvrstio i historizme, primjerice **cek̃in** *m* zlatni (venecijanski) novac, zlatnik, ali i lekseme suvremene civilizacije, svojstvene svim generacijama i svim društvenim kategorijama, koji su danas već potpuno adaptirani u senjski govor i dijelom su svakodnevnoga diskurza Senjana, primjerice **der̃ehtur** *m* direktor, **aspir̃in** *m* aspirin (lijek), **fliz̃erka** ž frizerka, **gramatik̃alno pril.** gramatički, književno, učeno.

Upravo takav kriterij otvorenosti omogućava da se u *Senjskome rječniku* uz sinkronijski aspekt obradbe analiziraju i razvojne činjenice unutar čakavskoga sustava, ali i međudijalekatske interferencije, ponajprije čakavskoga i štokavskoga narječja te utjecaja standarda, primjerice **tũji**, v. tuđi, **magaz̃in**, *m* skladište, i **gamaz̃in** (u govoru najstarijih), **rodendan** *m* rođendan, **šk̃inka** ž svinjska nožica (samo u najstarijih ljudi), **č̃arapa** ž čarapa (u novije vrijeme); v. lača.

Zastupljeni korpus kazuje da prikupljanje građe nije bilo usmjereno na istraživanje određenoga semantičkog polja, već da se nastojalo istražiti lekseme vezane za sveukupan čovjekov materijalni i duhovni život. Ipak, ponajviše se iščitava temeljni leksik: ljudsko tijelo i osobine, rodbinski odnosi, kućanstvo, religioznost. Smještaj Senja uvjetovao je i veći unos leksema vezanih za ribarstvo i pomorstvo nego poljodjelstvo. Tako autor bilježi više vrsta riba, primjerice **cr̃nj̃akul**, **c̃aca**, **l̃astavica**, a češće je i pomorsko nazivlje, primjerice **fug̃ista** *m* ložac na brodu, **gol̃eta** ž vrsta broda.

U nizu abecednim redom poredanih natuknica nema natuknica s početnim fonem /ʒ/, u pismu predstavljenim grafemom (dž) jer u govoru Senja, kao ni u ostalim čakavskim govorima, taj fonem nije dijelom primarnoga suglasničkog inventara. Fonem /č/ (ž) zastupljen je sa šest natuknica, stranoga podrijetla, primjerice: **đard̃in**, **đ̃ir**, **đ̃ita**, **đ̃og**. Posljednja natuknica ima i uputnicu v. **j̃og**, a ekvivalent uz tu natuknicu govori o češćoj uporabi toga lika. Suprotno

tomu, pod natuknicom **tūji** autor upućuje v. tuđi, i uz nju donosi ekvivalent te napomenu i **tūji** (u starijih govornika), dajući time prednost poštokavljenoj formi. Na tu je pojavu autor upozorio već u opisu senjskoga govora kada zaključuje da su suglasničke skupine /**dj/* i /*dāj/* uglavnom rezultirale fonemom /*j/*: **šāja** ž čađa ili **tujica** ž pčela koja dođe u tuđu košnicu, ali da se ostvaruje i **tūđi** i **tūji** s naznakom u *starijih govornika*, pa je i ustanovljivanje frekventnosti dviju varijanti jednoga leksema i odgovarajuće međusobno upućivanje još jedan zahtjevan zadatak koji je Milan Moguš kao izvrstan poznavatelj senjskoga idioma u potpunosti ispunio.

U Rječniku su zastupljenje sve vrste riječi. Imenička natuknica sadrži rod, ponekad i broj, a kada je potrebno i vokalske, konsonantske i suprasegmentalne alternacije, odnosno one oblike koji odstupaju od temeljnoga oblika, primjerice naglasak u G^{id} *arbūn* (G^{id} *arbūnā*) *m*, *brijāč* (G^{id} *brijāčā*), *gūsle* (G^{mn} *gūsāl*) *ž / mn*.

Pridjevi ne nose oznaku određenosti ili neodređenosti, već su, kada se izuzev nastavkom -i razlikuju i kojom drugom promjenom, primjerice naglaskom, oba oblika najčešće dijelom iste natuknice: **cēl** i **cēli**, **crljen** i **crljēni** s uputnicom v. *crven*. No, ima i drugačijih primjera: pridjevi **cŕven** i **crvēni** dijelovi su iste natuknice s uputnicom v. *crljen*, a **crvēni** predstavlja novu natuknicu s uputnicom v. *crven*. Razlikuju li se prozodijskim ili kojim drugim obilježjima, donose se uz oblik muškoga roda i oblici ženskoga i srednjega roda **bŕz** (*brzā*, *brzō*). Tip će **čūdan** (*čūdna*), **gadljŕv** (*gadljŕva*) ostati

bez oblika s. r. jer je naglasak identičan onomu ž. r. i na unutrašnjemu je slogu, dok se oblik s. r. piše uz pridjeve u kojih je on akcenatski različit u odnosu na oblike ž. r. kao u primjeru **grūb** (*grūbā*, *grūbo*) ili je na dočetnome slogu, kao u pridjevu **bŕz**. Komparativ pridjeva tipa **cŕn** autor ponekad bilježi pod istu natuknicu: **crnŕji** *komp.* *crnji*, a rijetko uz pozitiv donosi komparativ i superlativ u istoj natuknici, opet zbog akcentuacijskih razloga: **škŕr**, **škŕnŕji**, **nājškurŕji**, dok uz natuknicu **naj-** sa značenjem *predmetak za tvorbu superlativa* ilustrativno nabraja nekoliko njih različite tvorbene osnove u odnosu na pozitiv s naglaskom upravo na predmetku: **nājslaji**, **nājviše**, **nājbolji**. Pridjevi tipa **kafē** *prid.* *smeđ*, boje kave nemaju očekivanu napomenu o nepostojanju posebnih oblika za ženski i srednji rod, ali autor donosi egzemplifikaciju koja govori o njihovoj nedeklinabilnosti: *Kŕklja joj je kafē* ili uz pridjev **kvŕt** oprimjerenje *Sād smo kvŕt*. Razlikuju li se akcentom, zamjenice i brojevi koji imaju kategoriju roda dobivaju i oblik ženskoga ili i srednjega roda prema istomu načelu kao u pridjeva: ima li oblik ž. r. naglasak na finalnome slogu, bilježen je i oblik s. r. bez obzira što nije drukčije naglašen: **čigŕv** (*čigŕva*), **jedān** (*jednā*, *jednō*), a ponekad, pretpostavi li autor da bi se pojedinačni oblik riječi mogao tražiti kao zaseban, donosi i novu natuknicu: npr. **nŕčesa** v. *nŕš*.

Glagolske su natuknice zapisane u kanonskome obliku, u infinitivu, a uz njih dolazi i oblik 1. l. jd. prezenta. Uz natuknice glagola bez infinitiva bilježi se jukstaponirani oblik, primjerice ***gresti**, i

dodaje napomena da postoje samo prezentski oblici, ili ***hodit**, kraj kojega autor piše da ima samo imperativne oblike. Kada je u uporabi jedino oblik za određeno lice, on predstavlja glavu članka, primjerice **gĭlja** samo 3. os. prez. Glagoli različita vida čine različite natuknice, primjerice **akužāt** (1^{jd} akužân) *g/* najaviti akužu i **akužēvāt** (1^{jd} akužēvan) sa značenjem 'najavljivati akužu', dok je prelaznost glagola označena zamjenicom *koga* u zgradama, primjerice **inšēnpijāt** (1^{jd} inšēnpijân) *g/* izluditi (*koga*). Nepovratni i povratni glagoli u istoj su natuknici: **čūvāt se** uz **čūvāt**, a povratni su samostalna natuknica ako su jedini u funkciji ili kada nepovratni glagol nije zabilježen: **isprūžit se**, **crijenīt se**, **kārtat se**, ali i kada ne postoji zajednički semem tih dvaju oblika: **dopāst g/** dopasti, zapasti, ali **dopāst se g/** dopasti se, svidjeti se. Glagolske imenice nose posebne natuknice i novu egzemplifikaciju: **češljānje** s češljanje.

U priložnim se natuknicama donose komparativ i superlativ, kada im je tvorbena osnova različita, primjerice **dobrō**, **bōlje**, **nājbolje**. U prijedložnim natuknicama nema napomene o slaganju s padežima, već se nabrajaju značenja pojedinoga prijedloga, primjerice **po prij** 1. označuje a. mjesto b. vrijeme c. mjeru d. svrhu 2. nakon, poslije, a za svako je značenje zapisan i uporabni kontekst.

Iz *Senjskoga se rječnika* može zaključivati i o tvorbi riječi u senjskome govoru, ponajprije zahvaljujući velikomu broju augmentativa, deminutiva i pejorativa koji upućuju na tvorbenu vezu s određenom imenicom, primjerice **grānā** s novim natuknicama **grančica**, **glavīna**

ž velika glava, **glavūrda** ž, pogrdno od glava, **maletīna** ž mlada djevojka (pogrdno), **Bunječēnje s/zb** Bunjevci (pogrdno). Nužnost poznavanja nijansi značenja pokazuje se na primjerima u kojima tvorbena nastavak za deminutiv ne mora značiti samo deminutivnost, primjerice **brūkva** ž zakovica, ali **brūkvice** ž čavlic s izbočenom glavicom.

Homonime autor razlikuje superskriptom: **lētō¹** s godina i **lētō²** s ljetu, godišnje doba, **kārag¹** teret i **kārag²** as ili trica u kartama, **krīvīt se¹** (1^{jd} krīvin se) *g/* iskrivljavati se, kriviti se i **krīvīt se²** (1^{jd} krīvin se) *g/* plakati, **prōč¹** (1^{jd} prōjden) *g/* proći i **prōč²** (1^{jd} prōjden) *g/* poći. Kada su homofoni različite vrste riječi, glava članka ne nosi takvu oznaku. Drukčije je rješenje provedeno u homonimima sa zajedničkim sememom: oba su značenja uglavnom pod istom natuknicom s rednim oznakama, primjerice **brāga** ž 1. konop za dizanje i spuštanje tereta 2. količina tereta, ali i **mīsec m** 1. mjesec (nebesko tijelo), 2. mjesec (30 dana). Sinonimi su uglavnom pod istom natuknicom: **alēšo** i **lēšo** ili stoje s uputnicom: **brīnut se** i **brīnit se**, v. škribit se, **kīst** i **krščēnje**, v. krst, pa **škribīt se** i **krščēnje** čine nove natuknice s ekvivalentom, zasigurno zbog veće frekventnosti tih oblika.

Milanu Mogušu su kao izvornomu govorniku dobro poznati i sintagmatski izrazi s odgovarajućim značenjima, te stoga rječnik sadrži i frazeme. Otisnuti su boldom u tijelu članka temeljne riječi, a uz njih nove egzemplifikacije ne bi li se što bolje predočio uporabni kontekst. Temeljna riječ pripada različitim vrstama: najčešće je imenica, primjerice **izgūbīt**

glāvu poginuti pod glāvā, dōc na āmen doći na kraj, svršetak, pod āmen, pāst u afān onesvijestiti se, pod afān, bīt od dēla voljeti posao, voljeti raditi pod dēlo, ali i glagol, primjerice **ne dāt Bōgu sōli** biti škrt pod **dāt, bācīt oćādu** značajno pogledati, pod **bācīt**, zamjenica kao u primjeru **zēt kogā pod svojē** posvojiti koga pod **svōj** itd. Rječnik bilježi i homografe u odnosu na druge podsustave hrvatskoga jezika, ali drukčijega značenja, primjerice **prōc¹** (1^{id} prōjden) *gl* proći i **prōc²** (1^{id} prōjden) *gl* poći. Niz potpuno adaptiranih primljenica, ponajprije romanizama, ali i germanizama otkriva jezične i kulturne veze Senja: **lavorāt** (1^{id} lavorān) *gl* raditi, **kantūn** (G^{id} kantūnā) *m* ugao, kut, **badānzug** *m* ženski kupaći kostim, **čajtunge** *ž/mn* karnevalske novine itd.

Senjski rječnik obogaćen je i onomastičkom građom. Među bionimnim je natuknicama u *Senjskome rječniku* najveći broj osobnih imena, ponajprije muških i ženskih vlastitih imena: **Frāna** i **Frānē**, **Drāgō**, **Anē** i nadimaka: **Jāstreb**, **Māčka** te ponešto teonima: **Jēzuš**, **Krīstuš**, **Trōjstvo**, **Dūh svēti**. Među skupnim antroponimima pokoji je etnik: **Būnjevac**, **Krivopūćanin**, **Sēnjkinja**, **Talijān**. Abionimne su natuknice uglavnom blagdanska imena: **Dūhova**, **Bādnjak**, **Tēlova**, **Vazān**, **Jūrjeva**, a neki su se abionimi našli i u oprimjerenjima: **Vēliki Četvrtāk**. Među toponimima najzastupljeniji su ojkonimi: **Otōčac**, **Krīvi Pūt**, **Podgōrje**, s dosta imena dijelova Senja: **Abātovo**, **Armīca**, **Dvorāc**, **Trbūšnjak**, **Kolān**, **Kalvārija**, **Bušket**.

Odabir značajki *Senjskoga rječnika* u ovome prikazu dovoljan je za zaključak da je taj rječnik zahvaljujući podatcima koje donosi važan prilog istraživanju leksičke građe govora Senja, valoriziranju dijalekatskoga stanja senjskoga govora unutar čakavskoga narječja te njegova suodnosa sa štokavskim narječjem, odnosno iščitavanju utjecaja štokavskoga narječja na taj idiom, ali i obrnuto, senjskoga čakavskoga govora na štokavske ikavske bunjevačke govore doseljenog stanovništva Senja. Premda je Milan Moguš već u svojoj raspravi iz 1966. opisao senjski govor na svim jezičnim razinama, ovaj rječnik otvara i mogućnost proučavanja senjskoga govora s različitih aspekata. Tako se uz fonološku razinu mogu analizirati morfološke činjenice, primjerice specifični morfemi koji pokazuju arhaičnost ili pripadnost pojedinomu čakavskomu podsustavu, kao što su ništični morfem G mn. zapisan u oprimjerenju *više kafīci neg birtij*, morfem /ov/ u primjerima poput *ženska G ženskov*, ili ujednačenost 3. l. mn. prezenta na morfem /du/: *nōsidu, dēladu, grēdu*. Zahvaljujući gramatičkoj obradbi, ali i potvrdama koje nisu iskonstruirane, već su često poslovične (*Talijān će pobīgnut āko ga i u bōcu stāviš*), mogu se ekscerpirati i podatci o sintaktičkoj, semantičkoj i tvorbenoj razini. Za ovu posljednju, kao i za njezin odnos prema semantici, posebno su zanimljive izvedenice nastale sufiksalsnom i prefiksalsnom tvorbom što predstavljaju nove natuknice, s opisom značenja često različitoga od očekivanoga ili poznatoga, primjerice **podobūć se** (1^{id} podobučēn se) *gl.* obući debelo rublje.

Posebna je vrijednost ovoga rječnika u minucioznom bilježenju prozodijskih obilježja tipičnih za stari troakcenatski sustav, inventar kojega čine akut (ā), dugosilazni naglasak (â) i kratkosilazni naglasak (ã), s prednaglasnim duljinama (ã). Važnost je akcentiranoga teksta najevidentnija u primjera poput *sedīt* (1^{id} sedīn) *gl* sjedjeti i *sēdīt* (1^{id} sēdīn) *gl* sijedjeti.

I kao dio budućega rječnika čakavskoga narječja *Senjski rječnik* izuzetan je doprinos hrvatskoj dijalektologiji i leksikografiji. Po svojoj

temeljitosti i leksikografskoj razradi, znalački koristeći znanstvenu akribiju, ovaj rječnik teži biti uzorkom za slične leksikografske pothvate u čakavologiji i uzor ispod kriterija kojeg se u pisanju rječnika čakavskih govora više ne može ići. On je istodobno i spomenik kulture u trenutku kada zbog jačeg utjecaja standarda ili adstratnih utjecaja prijeti unifikacija na jezičnome planu, a mnogi leksemi, okamenjeni u *Senjskome rječniku*, zbog sporog, ali neminovnog nestanka civilizacije u kojoj su egzistirali u svojoj punini, zamiru.

Silvana Vranić

NOVA RICSOSLOVICA ILIRISKA

*Šime Starčević, NOVA RICSOSLOVICA
ILIRISKA, Trst 1812.*

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb 2002.

Kada je davne 1604. godine paški isusovac Bartol Kašić tiskao gramatiku *Intitutionum linguae illyricae libri duo*, hrvatskom su jeziku otvorena vrata europskoga jezikoslovlja. Ipak, hrvatska gramatika pisana latinskim jezikom bila je dostupna samo uskom krugu obrazovanih. Zahvaljujući "trudu i nastojanju" ličkoga isusovca Šime Starčevića dva stoljeća nakon Kašića, 1812. godine, u Trstu je tiskana prva gramatika hrvatskoga jezika pisana upravo hrvatskim jezikom.

Premda je nesumnjiva važnost *Nove ricsoslovice iliriske*, do ponovnoga se tiskanja čekalo gotovo dvije stotine godina. Prvi je pretisak, u izdanju Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, predstavljen na znanstvenom skupu *Lika i Ličani u hrvatskom jeziku* u svibnju 2002. godine. Sustavan pogovor *Jezikoslovac Šime Starčević*, s popisom Starčevićevih djela i izborom iz literature o njemu, napisala je Branka Tafra.

Životni put Šime Starčevića započeo je 18. travnja 1784. u Žitniku kraj